

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — 10 kor.
 Negyedévre — 4 „
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombatnapok kivételével.

Beérkezések és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Beérkezések és kiadóhivatalok visszatérítésére
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 18.

Röpirat.

Pécsett a katolikus jogakadémia egyik tanára egy szabadkőmíves folyóiratban értekezést írt, melyet röpiratban is kiadott.

A röpirat egy része okos dolog, melyben azt vitatja, hogy a szociális témákkal bővebben kell foglalkozni a jog tanításnál, ha mindjárt a theoretikus rész rovására is, a másik rész pedig privát nézete szerint siratja a liberálizmust, mely nem elég eleven.

Hát bizony nem eleven. Kitömött oroszlan csak, melybe egerek fészkeltek. Bömbölni se tud, csak czinczogni s a mi kis beltartalma volt, régen elfogyasztották a rácsalók.

Ebből a röpiratból éretlen heccz lett.

A jogakadémiai ifjuság egy részének éppen olyan erkölcsi fogalmai vannak, mint a röpiró tanár urnak. Persze tanítványai.

Ez az ur, ismeretlen nevű apró ember különben szerencsésen bejutott egy tisztán katolikus akadémiába tanárnak. Hálából erkölcsi érzékének dokumentálására egyházellenes folyóiratba egyházellenes tendenciák propagálására cikket írt, és marad persze tanár az egyház által fenntartott katedrán.

Voltaire nem valami nagy jellem volt, de előbb ott hagyta a klerikát egy krajczár nélkül, egyszisztenciája biztosítása

nélkül, mielőtt egyházellenes működésébe fogott volna. Bors tanár ur azonban fogaival erősen tartja a papságot s így felszabadult kezeivel ütögeti aztán azokat, kik szájába adták a biztos falatot.

Kissé nyúlós jellem — reformátornak.

A tanulók egy része tüntet a tanár ur mellett és az egyház ellen.

Hja! katolikus intézetről van szó. Itt meghuzhatja magát minden faj és felekezet bántatlanul, sőt sikkes adni az ellenzéknek. Próbálnak meg más felekezetek intézeteiben ellenkezni.

Ezek a tanulók tehát, kik jövőjüket köszönhetik egy katolikus intézetnek, meggyalázzák azt.

Tanár és tanítvány — fa és gyümölcs.

Hogy ezt Hanuy doktor szavára tette és némi erkölcsi érzékre hivatkozva a penziót ajánlá Bors tanárnak, az csak természetes, mert sem katolikus, sem állami, sem semmiféle intézet nem tűrheti az erkölcsi perverzítást, a hálátlanság szabad beolgoztatását.

Nemzetiségi mozgalmakért magyar iskolákból kidobják a hallgatókat, Kórodi Luczot majdnem elverték az országgyűlésben magyarellenos tanításaiért.

És helyes ez.

De ha mindenki helyeselt a Kórodi Lucz szidásakor és a tanszabadság megsértését dehogy is emlegette valaki, miért volna szabad minden jött-mentnek éppen az ősi katholicizmust támadni büntetlenül, még saját intézményeiben alkalmazottnak is?

Országos hecczet akartak csinálni e tüntetések széttelofonálásával, de csak országos botrányozást érnek el vele, hogy ilyen erkölcsi hibájú tanár és olyan hozzá méltó tanítványok is vannak.

P—y.

A román nemzeti védelem veszedelme.

A román hadügyi kormány titkos feljelentés folytán vizsgálatot indított néhány Jassyban tartózkodó orosz alattvaló ellen, a kiket a feljelentő kémkedéssel gyanúsított. A titokban megejtett vizsgálat a »Brassói Lapok« hiráda szerint szenzációs dolgokat derített ki. Oroszország néhány kéme, a kik állítólag orosz vezérkari tiszték is egyuttal, már régebb idő óta térképet készítenek Románia moldovai vidékeiről és erődeiről. Románia összes mozgósítási és csapatbeosztási terveit árulva az orosz kormány birtokába juttatták. A leleplezések rendkívül kinosan érintették a román kormányt, a mely a vizsgálat érdekében a részleteket titokban tartja. Jassy város lakosságát nagy izgalomba ejtette ez a felfedezés. Bukarestben azonnal minisztertanácsot hívtak egybe s a kormány elhatározta, hogy a legnagyobb titoktartás mellett tovább folytatja a vizsgálatot. Sturdza miniszterelnök e szavakkal tett jelentést a királynak az esetről: Felség, veszedelemben van a nemzeti védelem!

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZAJA.

Örmény adomák.

Összegejtőtte: Bányai Elemér.

Bányai Elemér egy kötetre való, igen érdekes örmény adomát gyűjtött össze. A kötetet már foglalkoztunk, ezuttal a következőket közöljük mutatványul:

Az örmény típus.

Évekkel ezelőtt, a budapesti antropologiai intézet vezetője, dr. Török Aurél egyetemi tanár az örmény típusok tanulmányozása végett lena járt Szamosujvárt.

Talált nagyon sok érdekes alakot, de egyik sem akarta megengedni, hogy maszkot vesse nek róla, miután a dolog sokféle kellemetlenségeket volt összekötve.

Például gipszzsal bevonják az illető arcát fejét s így marad teljes huszonnégy óráig, mi-
 alatt még levegőt is csak az orrán keresztül vezetett két tollszárból szíhat.

Hosszu keresgélés után jelentik Török Aurél-
 nak, hogy akadt egy elszánt ember, a ki talán beleegyezne a kísérletbe, ha a professzor nem restelne pár szót váltani a szegény emberrel, a ki egyébként föld-süket.

Nosza rögtön kocsira ülnek és elhajtatnak a Karácsonyi-féle szegények házához, hol megtalálják »az érdekes típust« a kertben sétálgatva.

A társaság egyik tagja hatalmas kiáltással üdvözlö az öregot.

— Siket vagyok fiam — szól az öreg leheltet-
 terszer hangon.

Erre még jobban belekiált a fülébe a fenti ur.

— Mánuság bácsi! itt van egy híres doktor, aki megtudja gyógyítani a süketséget.

— Biz' a jó dolog.

— Még egy focintot is ad, csak hogy előbb befogja csírizelni az arcát — üvölti a fenti még nagyobb erővel.

— Látom már, hogy érti a dolgot — mondja mély meggyőződéssel az öreg s azzal

lefekszik, hogy tetszés szerint csírizeljenek rajta.

Huszonnégy óráig aztán úgy be volt tapasztva az öreg, mint egy mumia. Orrlyukaira és szájára tollszárok voltak illesztve, hogy levegőt szívhasson, kezei pedig le voltak kötözve, nehogy letéphetse magáról a gipsz lárvát. Természetesen ez alatt az idő alatt fülei is be voltak tapasztva, úgy hogy akár ágyukat is süthetettek volna a szobában, még azt sem lett volna képes meghallani.

Másnap reggel ismét kocsira ül a társaság és kihajtatnak a Karácsonyi intézethez, hogy a modelltől a lárvát levegýék.

Mikor a kellemetlen gipszbörtönből a szegény öreg megszabadult, úgy érezte, mintha a másvilágról jött volna vissza.

— Hogy érzi magát? — kérdi a fülébe kiáltva az egyik ur.

Téveteg szemekkel néz ide-oda az öreg mőhon szíjja magába a levegőt, jobbra-balra szaglász az orrával, kezeivel a füleit tapogatja, s látszik rajta, hogy felelni szeretne, de nem ért a beszédekből egy szót sem.

BERKES BERTALAN festék-kereskedése, NAGYVÁRAD.

Főüzlet és padlófénymáz-
 gyár:

Zöldfa-utca 33. szám.

109.

Mindennemű festékek, festészeti kellékek, ecsetek, padlófénymázak és parkett viasz már több év óta elősmert szolid kiszolgálásom mellett a legolcsóbb napi árakban kaphatók.

Emke padlófénymáz, mindenki által elősmert, kitűnő minőségű és tartós padlófénymáz. 5% az Emke javára.

Legjobb amerikai padló beeresztő olaj 1 kgr. 90 fillér.

FŐÜZLET: festék külön-
 legességek raktára:

Fő-utca Bazár-épület Huzella üzlet
 mellett.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 18.

Gróf Apponyi Albert elnök megnyitja az ülést.

Napirend előtt.

Hodossy Imre beértesíti az igazoló bizottság határozatát, mely szerint Szentiványi Gyula képviselő mandátumát végleg igazolták.

Elnök ezután elrendeli a névszerinti szavazást Vörös Józsefnek az 1848. XX. t. cz. végrehajtása dolgában beadott határozati javaslatára felelt.

A névszerinti szavazásban a Ház a javaslatot 147 szavazattal 61 ellenében elveti.

A szavazás eredményének kihirdetése után elnök az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után.

Elnök elrendeli a névszerinti szavazást Molnár Jánosnak határozati javaslatára felelt.

A névszerinti szavazásban a Ház a javaslatot 141 szavazattal 17 szavazat ellenében elveti.

A szavazás kihirdetése után.

Szentiványi Árpád az 1848. XX. t. cz. végrehajtása iránt beadott határozati javaslatához szól. Szerinte sokkal előnyösebb az, ha elfogadják a miniszter ajánlatát, mert ez pozitív eredmény, míg a javaslat, az csak feltételes. (Ellenmondások és zaj a szélsőbalon.) O meggyugvással veszi tudomásul a miniszter kijelentését. (Helyeslés jobbról).

Következik

a kultusztárcza

részletes tárgyalása.

A rendkívüli kiadások tételénél.

Várady Károly kifogásolja azt, hogy a Magyarország néprajzi leírása című munkára oly roppant nagy költséget fordít a kormány, csak a fő- és felelős szerkesztő is például 8000 koronát kap. (Mozgás).

Határozati javaslatot nyújt be, hogy Jókai tiszteletdíja töröltesse.

Rakovszky István: Csatlakozik Várady határozati javaslatához. Mert akkor, midőn irnokokat díjakokat bocsájtanak el, mert nem tudják fizetni, akkor nem szabad egy embernek annyi fizetést adni, kivált midőn azt az embert a nemzet már honorálta eléggé. (Mozgás).

Csatlakozik Várady javaslatához. (Helyeslés a néppárton).

A vihar.

Madarász József felszólítja a minisztert, nyilatkozzék ez ügyben. Vajjon Jókainak életfogytiglan jár-e ez összeg vagy nem? (A baloldalon Beöthy, a jobbon Vészi jelentkezik szóval. Az izgatottság szemlátomást nő.)

Wlassics miniszter: Megvallom, mikor a javaslatot beadtam, egy percig sem jutott eszembe, hogy akadhat ellene szó. (Taps a jobboldalon, zúgás a baloldalon). Hogy mikor a nemzet koszorús költőjéről van szó, (Viharos éljenzés és taps a jobboldalon), mikor egy ily férfiut nyomorult 8000 koronával honorálunk (Megújuló taps a jobbon nagy zúgás, ellenmondás a balon).

Zboray: Foglalja el Hegedűsnek egyik bankigazgatói örökét!

Rakovszky: Bartha az az egész!

Wlassics: Nem is akartam bővebben indokolni, magát a Jókai nevet elégnék tartotam. (Orsi taps a jobbon).

Madarász József az előadói székre megy és megindokolja előbbi szavát. (Halljuk! Halljuk!) Először bepanaszolja a vallás- és közoktatásügyi minisztert, miért nem jár el nyíltsággal ily tekintetben. (Helyeslés a baloldalon).

Mután itt a megnevezett Jókainak a hazafiak ültetvényéből összerakott nyugdíjáról van szó, arra kell ügyelni, hogy vajjon az összegegyeztethető-e a nemzet javával. (Mozgás a jobbon, tetszés a néppárton.) Jókait ő hazaellesnek tartja. . . Kitér a zaj, a jobboldalon felugranak helyeikről, ütök a padokat. Nem hallgatjuk! Le vele! Hazaáruló! A jobboldaliak az előki emelvény felé rohannak: Ki vele, menjen le onnan!

A baloldaliak szintén az emelvény köré csoportosulnak.

Orsi taps.

Vészi, Gajári az emelvény elé mennek:

— Menjen le onnan! Ki vele!

A néppárt lelkesen éljenz.

Néhány pillanatig úgy látszik, mintha verekedésre kerülne a sor.

Elnök folyton csenget. A zaj tart. Zúgvarban folytonos kiáltások.

Jobboldalon: Halljuk az elnököt!

Madarász rendületlenül áll helyén s várja a zaj lecsillapulását.

Végre hallani lehetett az elnök szavát, egy-egy hangból következtetni, hogy csendet kér.

A képviselők folytonos kiabálásokkal helyekre mennek.

Kiáltások: Utasítsa rendre az elnök!

Elnök: Rendreutasítom Madarászt azért a mondásáért: Jókai a haza ellen dolgozott.

Elje zés a jobboldalon, zajos kiáltások a néppárton.

A zaj lassanként lecsendesedik.

Madarász (Halljuk! Halljuk!) Tudomásul veszi az elnök rendreutasítását. De kimagyarazza szavát, hogy szavát Jókainak politikai szereplésére értette. (Helyeslés a néppárton, zaj a jobboldalon!) Kifogom majd magam magyarázni és tisztázni fogom magam, de nem itt, hanem nemzetem előtt.

Kubik Béla: Névszerinti szavazást kér Várady javaslatára felelt. (Helyeslés.)

Beöthy Akos: Készséggel elismeri, hogy Jókai koszorús költőnek nagy érdemeket szerzett a nemzet előtt. (Kiáltások jobbról: Az egész világ előtt!) Az ő neve még akkor is ragyogni fog, amikor a minisztert már rége elfeledik. (Derültség.) De ennek a jutalmazásnak világs törvény alakjában kell történni, mert ez a forma hamis forma. (Ugy van! a néppárton.)

Ezért elfogadja Várady indítványát. (Helyeslés a néppárton.)

Wlassics: Tiltakozik a javaslatok ellen, mintha beakarna volna csempeszni ezt a kiáltást.

Ez alatt Kubik Béla függetlenségi párt széthordja az aláírási ívet névszerinti szavazásra.

Jusch Gyula és Bakonyi visszautasítják, úgy szintén Mezössy kiáltva:

— Én meg fogom szavazni!

Rákosi Viktor: Akár egy millió is. (Taps a függetlenségi és jobb oldalon).

Új vihar.

Ezalatt egy újságíró a hírlapírói karzatról odaszól Bartha Odónak:

— Szabad ezt ellenzékieknek tenni?

Bartha Odón éltelen dühbe jön s a padot verve tiltakozik ellene és kijelenti, hogy immunitása van s nem tűr kritikát az újságírói karzatról.

A jelenet nagy feltűnést kelt az egész Házban, egyes képviselők a karzathoz mennek és kiáltják:

— Ki az az újságíró? Ki kell utasítani!

Ezalatt Wlassics befejezi beszédét, Bartha Odón pedig a házszabályokhoz kér szót. Bejelenti az esetet az elnöknek és elégtételt kér.

Elnök kijelenti, hogy felfüggeszti az ülést, vizsgálatot indít és szükség esetén kiűri a baloldali írói karzatról. (Helyeslések).

Tallán Béla a baloldali írói karzathoz jön s kérdi, ki volt az a közbeszóló.

Mandovszky Rikárd, a Magyarország munkatársa jelentkezik, hogy a barátainak tette ezt a megjegyzést, kissé hangosabban, mit Bartha magára veti.

Rakovszky István a házszabályokra hivatkozva konstatálja, hogy az elnöknek előbb meg

Végre a hogy a torkán csak kifer, a fülébe ordít az öregnek a társaság legerősebb hangú tagja:

— Hogy érzi magát bábu?

Nagy későn megszólal végre alig hallható nyöszörgéssel a gipszkötésektől megszabadított ember:

— Köszönöm, most mintha jobban halanék.

Jakabffy Kristóf.

A Napoleoni háborúk idején szívesen ment volna Jakabffy is az inszurgens vitézekkel csatába, de gyöngye te-talkata miatt nem volt arravaló, így lett belőle aztán pap, ki egyszerű embereknek, egyszerű módon hirdette sok éveken által az Isten igéjét. Orosházán lakott legzuhamosabb, ahol nagyon megszerették, de sokat is évdtek vele naiv természetéért és őrményes beszédeért. Mint pap sok vizet nem zavart, de teljesítette pontosan kötelességét. Egyben-másban mégis érdekes tulajdonságok lappantak a szamosújvári eredetű jó öreg papban, mert különben nem támadt volna felőle annyi sok anekdota, melyekből néhányat a Lohoczky József „Novicius Gaudencius” című anekdota kötetének adatai alapján mi is megírtunk.

Házassági kihirdetéseknél szokásban volt „községünkben becsületes ifju N. N.” szavakkal czímezni az egyszerűbb orosházi hivatalt. Egy alkalommal a gr. Károlyi-féle uradalmak jogtanácsosa is a hirdetendők közé került, miről

azonban megelégedezett Jakabffy és a kihirdetést így kezdte:

— Községünkben lakó becsületes ifju . . .

Csak ezután vette észre, hogy a kihirdetendő nem más, mint kis és nagy pukai, pukai Horváth László ur. tehát így korrigálta ki az egyszerű czímezést:

— Nem becsületes, hanem tekintetes, nemes, nemzeti és vitézi . . .

*

Meglátogatta egy alkalommal atyafisága a kissé fukar természetű papot. Zongorázattal, énekekkel és társasjátékkal akarta volna elfeledtetni a vacsorát, de nem sikerült, mert az atyafiak erőiesen sürgették a vacsorát, minek folytán odakiáltott hűgának:

— Katicza! Süssél palacsintát, de sakat, nagyon sakat . . . egyet . . . kettőt!

*

Egyik Husvét ünnepe gr. Károlyi György épen akkor érkezett az orosházi templomba, mikor Jakabffy a Krisztus feltámadásáról szóló prédikációjának következő pontjánál tartott:

— Benczének vala a szent asszonyok a koporsó mélyébe . . .

Ámde nem is tudott tovább jutni, mert mihielyt a grófot meglátta, nagy zavarba jött. A mondatot azonban be kellett fejeznie, sőt még azt is illett volna megmagyaráznia, hogy a szent asszonyok, mit nem láttak a koporsóban.

De akkor már oly nagy zavarban volt Jakabffy, hogy tücsköt-bogarat összehadart:

— Nem nézének belé . . . kinézének belőle . . .

. . . melléje nézének . . . sehová se nézének . . . — vagyis semmiképen sem tudta kimagyarázni magát, miért is elmondta, hogy: Amer, — s azzal a prédikációt meglepetésszerűleg, miként a nagy szónokok, befejezte.

Az isteni tisztelet végeztével meghívta gróf Károlyi ebédre és remegve várta a szegény pap, hogy mit szól majd a gróf a prédikációhoz.

Gr. Károlyi csak ennyit mondott:

— Igen sajnálom, hogy a szép beszédnek csak a végét hallottam.

Ekkor már Jakabffy kerekedett felül és merészen felelt:

— Így szoktam én mindig: breviter, sed bene.

*

Egy délután átsétált a szolgabíróhoz. Kit kényelmesen csibukozva találta lakása folyosóján. A szolgabíró elé érve, nagy örömmel felkiáltott:

— Alázatos szolgája, damine spectabilis. Mihielyt láttam itt ülni, mindjárt ganaltam, hogy talán tám itthon találhatam.

Győztes hív-ly-sereg.

Nehéz és viharos napokat élt át a forradalom alatt Szamosújvár is, de lakói mindvégig

kell inteni, azután lehet csak a karzat kiürítését foganatosítani.

Öt perc szünet.

Szünet alatt a képviselők a baloldali írói karzathoz jöttek és tárgyalták a dolgot.

A szünet után az **elnök** kijelenti, hogy a vizsgálatot megtartotta, az illető hírlapíró kijelentette, hogy közbeszólásával nem akarta sérteni a képviselői szólásszabadságot. (Helyeslés.)

Veress József és **Pichler Győző** Jókaira, a költőre valóságos dithyrambot mondanak, de **külön törvényben kívánják a beadott javaslatot** benyújtani.

Pichler ez iránt hat. javaslatot ad be.

Lengyel Zoltán indítványozza, hogy Jókainak az írói jutalom nem mint rendkívüli, hanem mint rendes kiadás adassék. **Wlassics** elfogadja.

Elnök elrendeli a névszerinti szavazást.

Lengyel indítványa mellett 124-en, ellene 20-an szavaztak.

Az indítvány ellen szavazott a néppárt, Kossuth és Ugron-párt egy része, **Madarász** a szavazás végétől indokolja is eljárásukat.

A néppártiak és **Olay** Lajos között heves összeütközést támasztott a szavazás. Olay a nemmel szavazó Kossuth-pártiakat gúnyolta s az ez ellen tiltakozó néppártiaknak kiáltá: Csoki, csoki!

Az ülés meglehetősen feszült hangulattal végződött.

A Marseilles és Szoyer Ilon.

— A színügyi bizottság rendkívüli ülése. —

Nagy bolyaggá fujta föl néhány színházlátogató s egy pár fiatal óriás azt a botrányt, amit szerdán este a földszinti állóhely és a karzat közönsége előidézett, amiért a Marseillet nem ismételték meg.

Ezért és a színigazgató azon intézkedésért, hogy **Szoyer** Ilonkát bérletszünetben lépteti fel, rendkívüli ülés összehívását kívánták a színügyi bizottságtól.

Kár volt azért a háromnegyed óráért, a melyet a bizottság tagjai a rendkívüli ülésen elpecsékoltak, mint ahogy nem volt értelme az egész dolog felkavarásának.

A színigazgató már előzőleg kijelentette, hogy az induló ismétlésének elmaradása egyedül az ügyelő elhamarkodásából keletkezett.

A bérletszünetek tartásának joga pedig teljesen a színigazgatóé. És **Somogyi Károly** soha sem élt vissza ezen jogával.

A rendkívüli ülés lefolyása a következő volt:

Dr. Hoványi Géza elnökölt; jelen voltak: **Rimler Károly** polgármester, **Komlóssy József** tanácsnok, **Mezey Mihály**, **Miskolczy Barna**, **dr. Várady Zsigmond**, **dr. Munk Béla**, **Beczky Lajos**, **dr. Moskovits József**, **Halász Lajos**, **dr. Kurländer Ede**, **Farkas Izidor**, **Somogyi Károly** színigazgató és **Eleméry Ferencz** aljegyző.

Dr. Hoványi Géza elnök előterjesztette, hogy **dr. Várady Zsigmond**, **dr. Kurländer Ede** és **dr. Gyémánt Jenő** sürgős beadványban kérték a rendkívüli ülés összehívását a napokban a Marseilles indulónak eléneklése alkalmával előfordult botrány ügyében, továbbá **Somogyi Károly** színigazgató azon intézkedése miatt, hogy **Szoyer Ilonkát** bérletszünetben lépteti fel.

Dr. Várady Zsigmond szólt fel. Az **Ember** tragédiája második előadása alkalmával a közönség tüntetett, mert a Marseillet nem ismételték meg. Az a hír terjedt el, hogy a katonai parancsnokság akadályozta meg az induló ismétlését, a miből a botrány keletkezett. Erre nézve felvilágosítást kér. — A beadvány második része a bérletszünetre vonatkozik. A bérlok érdekeit nem szabad oly semmibe venni. Mihelyt egy jobb művészről felép, bérletszünetet tart az igazgató.

Somogyi Károly igazgató utal arra, hogy az induló ismétlése tárgyában már a lapok útján nyilatkozott. Ismételve kijelenti, hogy semmi külső befolyás nem volt, hanem az ügyelő sietsége miatt nem lehetett az indulót megújítani. A következő előadásoknál többször el fogják énekelni, csak demonstrációt ne csináljon a közönség. — Kijelenti továbbá, hogy **Szoyer** Ilona két estén bérletszünetben és két estén bérletben fog fellépni.

Dr. Hoványi Géza hangsúlyozza, hogy az igazgatónak saját érdeke az, hogy a közönséget el ne ijessze a színháztól.

Dr. Várady Zsigmond azért is szükségesnek tartja a bérlok érdekeinek a megvédését, mert itt csak egy színház van s oda van kényszerítve a közönség.

Somogyi Károly hivatkozik arra, hogy mindig méltányos, előzékeny a bérlokkal szemben. Debreczenben **Szoyer** Ilonát 100 %-os helyár felemelésével léptették fel. Ugyancsak pl. Debreczenben minden premiért bérlet szünetben adtak, míg ő mind bérletben hozta színiére.

Dr. Kurländer Ede: nem rendszabályozást akartak ők a rendkívüli üléssel, csak figyelmeztetni az igazgatót, hogy rossz politikát követ a bérlokkal szemben. A kis bérlet nem sikerült, s a kik bérletet is áldozatot hoztak.

Farkas Izidor teljesen igazat ad **Somogyinak**. Jogot adtak teljesen neki a bérletszünetekre, most tetszése szerint jár el. Akik a pótbérletben bérletet, s így ő is, tudták, hogy **Szoyert** nem kapják bérletben s mégis bérletet.

Dr. Várady Zsigmond **Somogyi** nyilatkozatával a dolgot elintézve látja. Két estén bérletben lép fel **Szoyer**. — Az indulóval előfordult botrányról nem keresi, hogy mi az igaz. A válaszokat vegyék tudomásul.

Mezey Mihály olyan határozatot kíván, amely színvonalon áll. Mikor hallotta a dolgot, az volt a véleménye, hogy lehetetlen a katonaság beavatkozása. 24 óra alatt tisztázva lett, hogy semmi beavatkozása nem volt a katonaságnak. — A bérletszünetre eddig az volt a vélemény, hogy a míg a város nem ad az igazgatónak szubvencziót, nem is avatkozhat semmi olyanba, ami a pénztárat érinti. A város anyagi viszonya ez idő szerint nem engedi meg a szubvencziót s ezért el kell fogadni azt, amit az igazgató a saját érdekében jónak vél.

Ezután a bizottság napirendre tért a kérdések felett, mivel azok tárgytalanná válnak.

A szőpen indult, de nem valami izléses heccz így — hát rendbe jött.

Hány viharunk lesz még — egy pohár vízben?

Egy angol lap a pápáról.*

Közl: **Dr. Némethy Gyula**.

Dicsőségesen uralkodó szentatyánk huszonöt éves pápai jubileuma alkalmából nem lesz érdektelen olvasni a következő sorokat, melyeket „**Munsey's Magazine**”-ben **William Croke** írt XIII. Leo pápáról a **The strong men of Italy** cz. cikkben. Miután felsorolta Itália vezérférfait, kik mind magas korban vannak, így folytatja:

„Míg a hetvenes, nyolczvanas években járó egyének fölujtják **Crispi** energiáját, de alkotmányos határok között, az egyház kilenczvenes emberre bízta vezetését. Az állam kény-

* Public Opinion, Friday, April 11. 1902.

törhetetlenül kitartottak a nemzeti ügy mellett Osztrák, orosz, oláh seregek a várost, de mikor a magyar sereg megjelent, kiragygott az öröm, a lelkesedés és a bizalom fénye az arcokon és mámorban uszott a város polgársága.

Ebben az időben történt, hogy **Bem** tábornok utra kelendő volt seregével **Beszterce** felé az oroszok ellen. Szamosújvárról épen az nap hajtottak háromszáz darab bivalyt **Galicziába**, hol az éhség dühöngött. **Bem** tábornak 150 lovasból, 11 ágyúból, megfelelő tüzérséggel és néhány zászlóalj gyalogságból állott a néphagyomány szerint.

A menetelő tábor utolérte a bivaly sereget s **Bem** rendelkezése **Beszterce**ig mindenütt annak nyomában járt.

Besztercen a tüzoltó őrtorony volt az orosz vezérkar hadiszállása, honnan több pontra beirányzott messzelátókkal kémlelték a magyar sereg közeledését.

Egyszer csak nagy mozgás támad az orosz hadi vezetőség tagjai között. Egyik a másikak adja át a messzelátót, melyen keresztül rejtőnemes porfellek és márföld hosszúságúak tiszta fekete tömeg árviszárú közeledése látható.

Lett is erre nagy ijedtség az oroszok között.

— Végünk van, jönnek a magyarok — kiáltották.

A fekete tömeg pedig egyenletes mozgással mindjobban közeledett előre. Közbe-közbe megdörmöltek a **Bem** ágyui, de eredmény nélkül, mert az orosz sereg mielőtt még nyílt harcra bocsátkozott volna, ijedtségében tovább állt.

Ezt a vértőlgyőzelmet a szamosújvári bivalyseregnek tulajdonítja a néphagyomány.

A kétfejű sas.

Szamosújvár czimerét mai napig is kétfejű sas képezi, melyek egyike kardot, másika keresztel ellátott aranyalmát tart kezében, míg a két sasfej között egy aranykereszt emelkedik ki a czímeren.

Számosan beszélnek, hogy 1848—49-ben ez a czímer mentette meg a várost az átvonuló csapatok bosszujától. Mikor ugyanis az osztrákok jöttek Szamosújvárra, nem pusztították a várost, mert a főtér közepén levő hatalmas váróház épület terraszáról már messziről meglátták a kétfejű madarat, a minék igen megörvendek.

Az örmények pedig, miután sokáig nem kiderült őket, nem is siettek annak megmagyarázásával, hogy ez a sas az osztrákokéval semminemű rokonságtan nem áll.

Nagy volt azonban a baj, mikor a magyarok érkeztek a városba. Ők már követelték, hogy dobja le a zászlót az osztrák czímer, vagy különben földig rombolják a váróházat.

Tessék, ha úgy tetszik, mondták az örmények, de úgyse mennek vele semmire, mert nem az osztrákokon, hanem a városban töltik ki bosszujukat. Aztán megmagyarázták a két czímer között levő fontos különbséget, egytallal tudatták, hogy az már régtől fogva, mikor még önálló állammal bírtak, az örménység szimbóluma.

— Így már egészen más, — felelték a magyarok és békét hagytak a kétfejű madárnak.

Nem madam, csak gandalam.

Becsületsértéssel volt vádolva egy örmény a miért azt mondta egyik társáról, hogy tetves.

A bíró beidézi a két haragost, de nem boldogul velük, mert az egyik nem akar beszélni, a másik pedig minden második szavával azt ismétli: tetves.

Meg is büntette a bíró 5 frt bírságra.

— Csak azért is tetves — kiáltja az örmény — és lefizeti a másik öt forintot is.

Megjelennek harmadszor is a bíró előtt és a panaszos előadja, hogy tartsa uton-utelen azt terjeszti róla most is, hogy tetves.

Bezárják egy napi aratonra az örményt s a büntetés kitöltése után maga elő vezetteti a bíró.

— Fogod mondani még, hogy tetves?

— Most már nem madam, csak gandalam — felelt az örmény — s ott a bíró előtt nagy-

telen volt öreg emberekből álló tartalékos csapatra reflektálni, kik kollégái voltak Cavournak. Az egyház másrészt, agg főpapját olyan egyénekkel vette körül, akiket legnehezebb küzdelem idején kellett begyakorolnia. Az egyházban most a bibornokok, püspökök és papság egészen új nemzedéke szerepel, kiket harcra kész világiak serege támogat és erősít. Mi sem lehet lélekemelőbb, mint az egyszerű életnek és fenkölt gondolkodásnak azon példája, melyet XIII. Leo pápa nyújt a világnak. Verdi 1814-ben, Crispi 1819-ben, Morelli 1826-ban, XIII. Leo 1810. márcz. 20-án született. Honfitársai e legkitünőbbjeit mind tulélte, de azokat is, akiknek nevével az övé, kapcsolatban állott Itáliában és a külföldön Gounod, Ruskin, Bismarck, Gladstone, Viktoria királynő, Li Hung Chang herceg, mind előtte szállottak sirba.

James Russel Lowell mondotta: »Az olyan értelem, mely hetvenéves korában még hajlékony, bizonyára épp oly érdekes, mint ritka tünemény«. Azóta egy nemzedék jött és ment. Abban az időben Giacchino Pecci, kiről azon szavakat mondották, hogy pályájának leggyümölcsözőbb időszakába lépett. Akkor már igen közel volt a hetvenhez. Antonelli bibornok halála után hitták Rómába, hogy a nagy államtitkár erkölcsi örökségét átvegye. Kevéssel utóbb, IX. Pius pápa elhunytával, kezdette el a gyakorlatilag érvényesíteni azon mély teológiai, politikai és társadalmi elmélkedéseket, melyekbe csöndes perugiai püspöksége idején mélyedt. Azóta vezeti a világegyház kormányzatát csúdas előrelátással és körültekintéssel. Ertesül a jelen minden fontosabb eseményéről és mozgalmáról s kiveszi az oroszlanrészt a maga számára minden elsőrangú egyházi kérdés tárgyalásából. Csak azok a kik hallották már beszélni őt készületlenül, tudják méltatni szónoklatának lendületét, toscanai olasz, vagy cicerói latin beszédjének hangzatos melódiáját. Még a csak újságolvasó közönség is tudja, hogy kilenczvenkét évvel is poéta főpap, aki nyolczvan éve, hogy először áldozott a miszának. Sehol a világon nincs ilyen czáfolyhatatlan bizonyosága a fenkölt lélek folytonos hajlékonyságának, rugalmasságának.

ujjainak két körmét egymásba téve mutatta, hogy mit gondolt társáról.

A tudós.

Budapestben járt a szamosujvári örmény. Mikor haza ért kérde tőle a komája:

- Hát tudóst láttál-e?
- Láttam.
- Hol?
- Az akadémiaiban.
- Aztán milyen a tudós?
- Hát csak peslog, peslog és nem szól semmit.

Még ezek is házak ?!

Bécsben járt egy szamosujvári ifju, kit a világváros látványai egészen elszédítettek. De minden nagyszerűség mellett, leginkább az óriási házak ragadták meg a figyelmét.

Mikor Szamosujvárra visszakérült, megállt a piac közepén s végignézte a házakon, szörnyen fitymáló és lenéző hangon szólt:

- Hát még ezek is házak ?!

Stilszerű távirat.

Kolozsvárról küldte Szamosujvárra egy örmény kereskedő ezt a táviratot:

— Minthogy a mai vonat ökröket nem szállít, csak a holnapi vonattal érkezhetek.

Es hogy e szavakban semmi túlzás nincs, azt legjobban bizonyítja egy Rómában élő magyar főpap levele, egy helybeli előkelő egyéniséghez, melyben csudálattal emeli ki a szentatya szellemi elevenségét, fizikai szívósságát, fáradhatlan erejét, melylyel a 25 éves jubileumra tóduló közönséget fogadja, szinte fiatalos érdeklődéssel méltatva, jutalmazva a fiú hódolat számtalan megható nyilvánulását. Ugy látszik nem hiába éneklí a magyar kath. világ:

Tartsd meg Isten szent atyánkat,
Krisztusnak helytartóját.

UJDONSÁGOK.

Katholikus Szabad Liceum.

Ünnep van ma a Katholikus Körnek. Nagy munkát fejez be, nagy munkát, a melyet lelkesedéssel kezdett, sikerrel folytatott s ma a jól végzett munka érzetével végez be.

Uj volt a Szabad Liceum eszméje Nagyváradon; de mikor a Katholikus Kör vezette be társadalmunkba, ezzel egyszerre kedvelté tette az eszmét. Mert a mi körünknek van már állandó, lelkes közönsége, melynek sorában ott látható Nagyvárad előkelőségeinek színe-java, keresztény társadalmunk vezéralakjai és mellettük — a kikre a kör épp oly büszke — a kis embereknek száza. A katholikus kör találta meg a módját annak, hogyan lehetséges különböző társadalmi osztályokat egységes cél szolgálatában együtt tartani és ezzel valamennyinek nemes szellemi élvezetet nyújtani.

Egyik ilyen mód volt a Katholikus Szabad Liceum rendezése, a mely ismét erősebbre fűzte a Katholikus Kör és a nagyvárad közönség szoros kapcsolatát.

A ma esti záróünnepélyvel bevégeződik a Szabad Liceum ez évi, első ciklusa. Annyi ingyenes előadás után ezt az ünnepélyt kénytelen a kör szerény belépti jegyek kibocsátásával rendezni, hogy az előadások sokféle költségei fedezve legyenek. Es a közönség lelkes pártolása ennek díczára sem csappan meg, a jegyek felerészben már előre elkelték sőt egyes nagylelkű pártfogók felülfizetésekkel is járultak a nagy mű sikeréhez. Az estély sikere a közönség részvétele tekintetében tehát biztosítva van.

Az erkölcsi fényes sikerről kezeskedik az alább közölt műsor. Városunk legkiválóbb íróinak és művészeinek egy része sorakozott ez alkalommal a Katholikus Szabad Liceum zászlaja alá, hogy az estélyt minél szebb sikerűvé tegyék. Dr. Hoványi Gyula jogtanár előadása a katholikus autonomiáról politikai tekintetben is igen fontos nyilatkozat lesz, nem is véve figyelembe dr. Hoványi kellemes előadását, mely a komoly tárgyat a hölgyközönséggel is meg fogja kedveltetni. Sas Ede, kinek legutóbbi verskötetét olyan méltó elismeréssel fogadta a kritika, egyik legbájosabb versével, a *Hintalóval* szerepel a műsoron. S lehetne-e annak bájosabb és hivatottabb előadót találni H. Novák Irénnél, a szintársulat kedvencz naivájánál? Ugyancsak a társulat egyik csillaga, Amon Margit fogja előadni dr. Krüger Aladár és Bátky Endre verses monológiát, A komika tragédiáját. Laponk munkatársának művét dícsérünk nem volna idomos dolog; elég az, hogy a szövegíró és a zeneszerző kitünően harmóniába jutottak. Akik pedig Amon Margit előadó művészetét hallották, azok meg vannak róla győződve, hogy ez

a szám viharos tapsokat fog provokálni. Amon Margit ezzel a bohó kis monologgal úgy énekel, mint szavalatban valósággal remekel. Zongorán maga a zeneszerző, Bátky Endre kíséri. A nagyvárad íróink legszellemesebbjét, dr. Személy Kálmánét is igazi nyereségnek tekintí a rendezőség. Az ő kedves csevegéseit mindenkor nagy érdeklődéssel hallgatja a publikum, nagy élvezetet fog szerezni mai előadása is. Befejezi az estélyt Palotay László prelátus, a kiváló egyházi szónok rövid, de megkapó zárbeszéde, mely után még egy fiatal tehetséges zeneszerző, Nevoráll István indulóját játszá el maga a szerző és Tutsek Ferencz, ki nemcsak énekel, hanem a zongora előtt is igazi művész.

A záróünnepélynek részletes műsora különben a következő:

1. A katholikus önkormányzat oka és célja hazánkban. Előadja: dr. Hoványi Gyula.
2. A hintaló, költemény Sas Edétől. Szavalja: H. Novák Irén urnő, a Szigligeti-színház tagja.
3. A komika tragédiája, verses monológ zenekísérettel. Szövegát írta dr. Krüger Aladár, zenéjét szerzte: Bátky Endre, szavalja és éneklí: Amon Margit urhölgy, a Szigligeti-színház tagja, zongorán kíséri: Bátky Endre.
4. Társadalmi babonák. Előadja: özv. dr. Személy Kálmán urnő.
5. Elnöki zárzó. Tartja: Palotay László prelátus.
6. Magyar induló, Nevoráll Istvántól. Négy kézre zongorán előadják: Tutsek Ferencz urnő és Nevoráll István.

A záróünnepély a prem. r. k th. főgimnázium dísztermében tartatik meg.

Kezdeté pontban hat órakor este. Jegyek előre válthatók még ma délelőtt a Tiszántúl kiadóhivatalában, este fél 6-tól kezdve a pénztárnál. Ülőhely ára 1 korona, állóhely 60 fillér. A rendezést Böszörményi Géza ünnepélyrendező és dr. Krüger Aladár vigalmi bizottsági elnökök vezetése mellett Kelemen Kálmán (mint pénztárnok), Géczy Imre, Juricskay Barna, Krüger Jenő, Hantke Emil, Persz Ferencz, Személy Kálmán és Vidosics Gyula urak voltak szívesek elvállalni.

A terem ajtaja az egyes pontok közben zárva marad.

Leo-ünnepély a papnöveldében.

A nagyvárad papnevelő intézet kebelében fenálló szt. Bor. Károlyról nevezett egyházirodalmi kör a pápa 6 Szentsege pápaságának negyedszázados évfordulóját Leo-ünnepélylyel tegnap ülte meg. A fényes és igazán lelket emelő ünnep délután 5 órakor vette kezdetét s fél hélig tartott nagyszámu intelligens hölgyközönség valamint egyházunk és társadalmunk kitünőségei jelenlétében. Az alábbi program minden egyes pontja kiváló volt s dícséretére vált a szereplőknek.

1. Pápai himnus. Enekelte: a növ. papság énekkara.
2. Elnöki megnyitó. Tartotta: Bencsik Pál IV. é. np.
3. XIII. Leo. Oda, írta: Bán Aladár, szavalta: Gyepes Imre III. é. np.
4. Salve Regina. Zenésítette: Beleznay Antal, előadta: az énekkar.
5. XIII. Leo pápasága. (Részlet a pályadíjat nyert dolgozattól). Írta és felolvasta: Molnár János, III. é. np.
6. A Kevlári bácsu. Melodráma; írta Heine Henrik. Zenéjét szerzte Krinninger Ferencz. Előadta: Puskás János, I. é. np. Zongorán kísérté Beleznay Antal, karnagy.
7. A Honfi imája. Zenéjét szerzte Beleznay Antal. Előadta: az énekkar.

Végül Radnai Farkas püspök a fiatalokhoz buzditó beszédet intézett kifejezve örömét, hogy az egyházas és hazafias szellem, mely a megboldogult *Nogáll* püspök alapította az egyházirodalmi iskolát, ma is él, hála az Egek urának, az ifjú leviták szívében.

Köszönetét fejezte ki a nyújtott élvezetért s az ifjúsághoz intézett buzditó szavaiban háromra hívta fel a növendékek figyelmét. Először, hogy egykoron sikerrel szólhassanak és irhassanak, tanulni kell. Másodszor, ha szólnak és írunk, soha támadásba ne menjünk át s maradjunk mindig a védelem terén. Harmadszor: sikert csak úgy remélhetünk, ha egyetértünk és összetartunk. — A püspök ur szavainak kellemes hatása alatt távozott a közönség.

A terem izléses díszítését is föl kell említenünk, melyet méltóságos Andrássy János praelátus-kanonok ur dús választéku díszítő-nyeléből és virágaiból saját kertésze rendezett.

A zsüfoglalásig megtelt teremben a jelenlévők közül a következőket sikerült összejegyeznünk:

Ühölgyek: Özv. báró Gerliczy Félixné, özv. des Escherolles Kruspér Sándorné, Szegedy Györgyné, báró Podmaniczky Emmy, Hoffmann Henrikné, özv. Grünwald Henrikné, dr. Molnár Imréné, dr. Kiss Döméné, Baranyi Lászlóné, Swoi Vilmosné, özv. Cretiu Ambrusné, özv. Gramma Jánosné, özv. Gyulafi Antalné, özv. Szabó Jánosné, Popescu Péterné, Gencz Jánosné, Pál Gáborné, Hetko Valérné, özv. Kőváry Jánosné, Böszörményi Gézné, Böszörményi Tilda, Buzáth nővérek, Szabó Melánia, Szabó Irén, Vajna Ilonka, Krespai Lukreczia, Blága Veturia, Nutiu Etelka, Moga Margit, Pál nővérek, Karakass Gizella, Cretiu Melánia, Kőváry Ilonka, Bozóky Bálné, Lukács Gusztávné.

Notabilitások: Radnai Farkas felsz. püspök, dr. Laurán Agoston praelátus-kanonok, Palotay László praelátus-kanonok, dr. Steinberger Ferencz, Grócz Béla, Ditz Mihály, Dencs János, Lencsés János, Kiss Kolos, Rátkay József, Gabrielly Lajos, Heilinger József, Nogely István, Kiedorfer Lambert, Gencz János, Popescu Péter, Mikulás György, dr. Hoványi Gyula, dr. Molnár Imre, dr. Bozóky Alajos, dr. Mayr László, Tóth Márton, Belezna Antal, Kalmár Ilés, dr. Kiss Döme, Domokos János, Swoi Vilmos, Csicsay Alajos, Halász Gyula, dr. Némethy Gyula, dr. Karácsonyi János, dr. Szombathy István, Hetko Valér, dr. Lindenberger János, Peszeky Ferencz, Tóth Lajos, Kovács József, Matkay József, Ország Antal, Steer Korián, Munteanu Mihály, Caraian János, Keresztmárcs Jereimás, Kozma György, Veisz Mór, Baranyi százados stb.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

Április 26. A Sebes-Körözs társulat közgyűlése d. u. 3 órákor.

Május 11. Hangverseny a Fekete Sasban d. u. 5 órákor.

Május 27. Katolikus majális.

Kérjük azon tisztelt előfizetőinket, kik hátralékban vannak, hogy előfizetéseiket hozzájuk juttatni sziveskedjenek.

* A beteg kereskedelemügyi miniszter. *Horánsky* Nándor kereskedelemügyi miniszter állapotában tegnapi éj folyamán némi javulás állott be. Orvosai dr. *Müller* Kálmán és dr. *Dirner* Lajos reggel nyolcz órákor megvizsgálták állapotát és a következő jelentést adták ki:

• A gyuladás nem terjedt. Az éjszakát nyugtalanul töltötte. Hőmérsék 37,5, érverés

104. Erőbeli állapot és szív működés elég kiélelt.

Gróf *Apponyi* Albert, a képviselőház elnöke tegnap ismét elsőnek jelent meg a beteg miniszter családjánál. Utána *Szell* Kálmán kormányelnök és a kormány tagjai tudakozódtak hogyléte felől. Látogatást tettek még délig a beteg másik házában: *Wlassios* miniszter, *Nagy* Ferencz államtitkár, *Mallekovics* Sándor, *Vértessy* Kálmán kereskedelmi tanácsos, *Ujházy* Ede, *Náday* Ferencz és *Makkai* Zsigmond országgyűlési képviselők.

Este 6 órákor az orvosok újra konziliumot tartottak a beteg ágyánál. A félhivatalos Budapesti Tudósító délben a következőket jelentti:

A beteg kereskedelmi miniszter állapota annyiban javult, hogy hőmérséklete alig egy fokkal magasabb a normálisnál. *Szell* Kálmán miniszterelnök, aki eddig csak tudakozódott a beteg állapota felől, ma délben meglátogatta a beteget és beszélgetett vele. Beszélgetésnek az volt a célja, hogy a beteg minisztert, akit hivatali munkájának félbeszakítása igen nyugtalanít és aki láztalan állapotában már arra gondol, hogy az ágyat elhagyja, teljesen megnyugtassa. A miniszterelnök kérészközte a oránszkynak azt az ígérteit, hogy lábadozása közben is mindenben aláveti magát az orvosok intézkedésének.

* **Tisztul a város.** A hatóság most teljesíti a tavaszi szemlét, amelyet kiterjeszt egy a közbiztonságra, mint a közegészségre. Az illető kerületi biztosok tűzoltóval és kéményseprővel járják be az összes házakat s megvizsgálják az udvarokat. Általában nagy a haladás a köztisztaság tekintetében, a multhoz hasonlítva. Különösen Várad-Olasziban kevés ok van e tekintetben a panaszra.

* **Talált gyermek.** Domján Lajosné Vitéz-utca 202. szám alatti lakos körülbelül 3 éves szép kék szemű szőke leány gyermeket hozott tegnap délután a rendőrségre, kit a reggeli órákban talált az utcán teljesen elhagyatva. Miután a gyermek szüleinek hollétéről felvilágosítást adni nem tudott, a rendőrség a magát *Mészáros* Katiczának nevező gyermeket ideiglenesen a *Fehér Kereszt* gyermek menhelyen helyezte el, egyidejűleg *Szabó* Gábor kerületi rendőrbiztost a szülők hol tartózkodásának kipuhatolásával bízta meg. Valószínűnek látszik, hogy a gyermeket gondatlan édes anyja faloról hozta be s így maradt el az ég oltalmára hagyatva a kis ártatlan teremtsé.

* **A la Budapest.** A fővárosban minden napi dolog, hogy különösen a premiereknél a színházi jegyek jó részét hordárok, ügynökök összevásárolják s előadás előtt jóval magasabb áron szözzák a közönség nyakába. Mint halljuk, egy élelmes nagyvárad kereskedő itten is megpróbálta ezt most, a *Szojyer* Ilonka fellépése alkalmából. A stikli azonban nem sikerült. Valaki figyelmeztette a dologra a pénztárost, aki megtagadta a jegyek kiadását, a miért a kereskedő még egy kis parázs veszekedést rögtönzött. — *Somogyi* Károly szingagatónak kötelessége szigoruan felügyelni, hogy a közönség meg legyen kímélve az ilyen kizsákmányolásoktól, a minek végeredményében csak ő vallaná a kárát.

* **Halálézés.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést:

Vlád Juliánna, Vlád Mária férjezett Kiss Jánosné és gyermekei; Vlád Agoston neje és gyermekei mint gyermekek, a magok, valamint özv. Csobánczy Antalné szül. Papp Mária testvére, ugy Botta Sámuel és neje és özv. Papp Jánosné mint sógor és sógorné a magok, valamint az összes rokonok nevében is fájdalomtól megtört szívvel jelentik a szeretett jó édes anyja, nagyanya, dédanya, testvér és rokonnak özv. *Vlád* Györgyné szül. Papp Katalinnak f. év április hó 17-én, éjjeli fél 12 órákor, életé-

nek 84 évében hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai ugyan e hó 19-én d. u. 4 órákor fognak a gör. kath. egyház szertartása szerint Szent János-utca 330. számú házban beszenteltetni és az újvárosi központi temetőben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai és ismerősei tisztelettel meghívattak. Nagyvárad, 1902. ápr. 18. Béke lengjen porai felett!

* **Megörült aljegyző.** Nagy szenzációja volt tegnap a kir. törvényszéknek: egy aljegyzője, kit nemrég helyeztek át ide Győrösről, megörült. Annál csodálatosabb az eset, mert az illető eddig valamennyi vizsgáját kitűnő eredménnyel tette le, családos ember volt s csak utóbb volt viselkedése kevésbé szolid.

Zimányi István kir. törvényszéki aljegyző tegnap reggel fél hatkor már beállított hivatalába. A szolgának meghagyta, hogy senkit be ne bocsásson hozzá, aztán magára záratta az ajtót s nagy léptekkel kezdett odabent fel és alá járkálni.

A szolga később jelentést tett az esetről *Nagy* Ferencz törvényszéki elnöknek, a ki *Gyenge* Béla elnöki jegyzővel rögtön *Zimányi* szobájához ment. Az elnök bekopogott:

— Nyissa ki az ajtót, jegyző ur!

— Nem lehet, nagyságos ur, hangzott a válasz. Nem ereszthetek be senkit, hiszen nem látják, odakint van egy csapat zsidó-asszony?

Gyenge Béla is bekopogott.

— En vagyok, engem bebocsáthatsz.

— Nem lehet. Kint van egy csomó kapás ember. Ha bejössz, megkeserülsz!

Erre a biztatásra persze rögtön rendőrökért küldtek. S az örült a rendőröknek egész örömmel tárt ajtót.

— Hát Istennek, — kiáltotta — legalább nem kell félnem a kapás emberektől!

A szerencsétlen embert rögtön megfigyelés alá vették s miután a tébolyt kétségtelenül meg lehetett állapítani, a kórházba akarták szállítani. Itt azonban nem lévén hely, táviratoztak Kolozsvárra és Gyulára. A hol a tébolydában hely lesz, oda fogják vinni a boldogtalant.

* Az osztálysorsjáték tegnapi húzásán a következő nagyobb nyeremények sorsoltattak ki:

2000 koronát nyertek: 11991 20947 27748 29452 36825 51035 60154 63281 72044 74259 85917 97647.

1000 koronát nyertek: 2177 6678 15078 23657 30926 32645 42611 45075 45920 47341 54768 52830 57755 74778 78987 82501 85954 91983 95609 79099 98741.

500 koronát nyertek: 5932 9935 10045 12877 13131 15892 22040 28749 30195 30882 33118 35940 37223 50549 55115 55735 60153 74640 79485 82458 84293 92349 95975 99963.

A többi kihúzott számok 200 koronát nyertek.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Szombat: Bőregér. (Szojyer Ilonka fellépé.)
Vasárnap d. u.: A páholy. este: New-York szépe. (Szojyer Ilonka fellépé.)

A vasárnap délutáni előadás. Vasárnap délutánra a színház vezetősége egy pompás, kacagató bohózatot, a sokáig pihentetett Páholyt tűzte műsorra. A bohózatban tudvalevőleg a drámai személyzet legkiválóbb tagjai játszanak.

Szoyer Ilonka.

— Hoffmann meséi. —

Szoyer Ilonkának a Szigligeti-Színházban volna a helye. Mind a kettő, a művész is, a színház is fiatal és nagy reményekre jogosít a jövőben. Miért ne haladnánk a jövő felé együtt?

Hiszen, ha csak így egyszerűen el lehetne intézni a kérdést!

Ma még ott tartunk, hogy egyelőre el vagyunk ragadtatva Szoyer Ilonkától. Csodásan bőkezű volt a természet ezzel a bájos művészével. Adott neki gyönyörű, mosolygós baba arcot, hullámos szőke hajkoszorúval, adott nagyterjedelmű, tiszta és csengő hangot s mindezekhez nagy alakító tehetséget. Tessék ehhez hozzávenni azt, hogy a hatalmas hangnak épp oly nagy iskolája is van, a mely iskola azonban a hang üde tisztaságát, fiatalos erejét csak annál jobban kiemeli s akkor még, nem is sokalljuk a színház példátlan elragadtatását, a 30 kihívást egyetlen felvonás után és az elmaradhatatlan vastapost. Ilyen énekes művészt még nem hallott a mi fehér színházunk. Valamennyi itt énekelt primadonnánál kiválóbb, szebb, hódítóbb. A kinek ilyen nagy adományai vannak, annak halálos vétek lett volna a Magyar színházban tánczolni a Vesztás-szűz-féle hipp-hopp operettekben.

Hoffmann meséinek bármás fő női szerepében Szoyer Ilonka egyszerre meghódította Nagyváradi közönségét. Jött, énekelt és győzött. Betetézhetné ezt a győzelmet azzal, hogy itt maradna főhadiszálláson állandóan a legyőzött Nagyváradon. Akkor végeredményben mégis csak mi lennénk a győztesek.

Szoyer Ilonka nagysága annál jobban kitűnt, mert silányabb kísérlete aligha akadt valaha ebben az operettben. Az egy *Pintérvölgy* kivétel, kinek Lindorf hármass szerepe mindig fényes sikert jelent. Jó volt kis szerepben Bérczi, különösen a III. képben mint Ferencz. Ugyanott Székely Anna igen szépen énekelt. De már *Perényinél* (Hoffmann) a szorgalom és biztos ének nem pótolta a megfelelő, tiszta, csengő tenorhangnak csaknem abszolút hiányát; *Kulinyi* Mariska (Miklós) énekében a sok tremolázás rontotta le a különben sem sok hatást, *Szabó* József (Náthánei) recesszó hangja pedig egyenesen bosszantó volt. Pedig e három szereplőnek volna hivatása a női főszerepet támogatni; nos, Szoyer Ilonka bajosan fog ilyen támogatást kérni máskor. Még Csátárt és Bognárt kell dicsérettel megemlítenünk, továbbá az ének- és zenekart; természetesen a rendezés is ügyes volt, hiszen Pintér műve.

Kíváncsian várjuk Szoyer Ilonka többi fellépését.

Dr. K. A.

Szoyer Ilonka vendéglátékai. Szoyer Ilonka, a Szigligeti-színház illusztris vendége, ma este második vendéglátékát tartja s a De-névér Rozalindáját énekl. Ez a vendégszerelés még bérletszünetben történik. Holnap bérletfolytatásban lép föl Szoyer Ilonka s a New-York szepéiben játsza Gray Violetta szerepét. Nem lehetetlen, hogy hétfőn pihenni fog a kiváló vendégművész s kedden lép fel a kitűzött *Willars dragonyosai*-ban. Ez esetben hétfőn *Az ember tragédiája* kerül színre bérletszünetben.

Szegednek nincs nyári állomása! Nemcsak Nagyváradi színházát fenyegeti az a veszély, hogy nem lesz nyáron mit csinálni, hanem a szegedi is. A Szeged és Vidéke ez. Iapban olvassuk a következőket:

A szegedi színház összes nyári állomásait elvesztette.

Az egyetlen és deficités Hódmezővásárhely csak két hónapos éradót biztosíthat. A

Buda-krisztinavárosi szinkörrel való egyesítés Krecsányinak nem sikerült. Azért megy el Szegedről, mert nem akarta magát a nyári állomások kockázataival az anyagi bukásnak kitenni. *Janovics dr. ábrándja, a várszínház-fiume-gyulai szinkör nem vált be. A várszínház telt ház esetén is 400 korona deficitet eredményez.* A fiúmei szinkör múlt évi sikere csak hazafiaskodás volt. Közbe jászott a politika is. Itt minden nagyobb társulat deficittel fog megküzdeni. Különben a jövő évre már Szendrő Mihály kapta meg, akinek kisebb a társulata és a havi kiadása. A gyulai szinkört már az idén is Araddal kapcsolták össze.

A szegedi színház biztos bukásnak néz eléje. Janovics direktor az idei nyáron, amidőn még a várban, Fiumében és Hódmezővásárhelyen játszhat, 40,000 koronát fizet rá a hat hónapra. Mit fog ekkor 1903. nyarán csinálni, amidőn Fiumét és a Várszínházat is elveszteli?

Ennek a kérdésnek a megoldása a kultúrának dolga. Most már nem szabad az olyan érvekkel handa-bandázni, hogy a szegedi közönség nem bír ki 9 hónapos szezont. Kibír az, kérjük alázatosan, ha Arad, Nagyváradi, Kassa meghívja. Aztán meg nyáron más dolgokkal, zóna előadásokkal, művészestélyekkel, olcsó matinékkal, ifjúsági előadásokkal, meg megymással is lehet operálni. Azután meg az állam is kifizetésbe helyezte a 8—10000 korona segélyt.

Ime, nemcsak Nagyváradnak kell a kontár kezek által behozott színi kerületi rendszer miatt a társulatot egymagának fenntartania, hanem Szegednek is. Legfőbb ideje, hogy Festetics ur a maga szerencsétlen gondolatával együtt a jól meg nem érdemelt nyugalomba menjen. Együttal pedig let a magyarizata annak, miért kap Székely Irén Janovicsától csak 6000 forintot? Mert az is a deficitből került ki.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 198.

Pótbérlet —.

Ma, szombaton, 1902. április 19-én

BŐREGÉR.

Operette.

S Z E M E L Y E K:

Eisenstein Gábor — — —	Pintér Imre
Rozalinda, neje — — —	Szoyer Ilonka
Frank, fogházigazgató — — —	Szathmáry Árpád
Orlovsky herceg — — —	Kulinyi M.
Alfréd, énekmester — — —	Perényi József
Falke jogtudor, jegyző — — —	Erdélyi Miklós
Blind, ügyvéd — — —	Bognár János
Adél, szobaleánya — — —	Órley Flóra
Ali bey, egyiptomi — — —	Vank István

HELYARAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr. Tamlaszék 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., középső 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Kezdet 7 és fél órákor, vége 10 órákor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órákor.

Holnap vasárnap, április 20-án

délután 3 órákor, fél helyárrakkal

A P Á H O L Y.

Vigjáték.

este 7 és fél órákor, rendes helyárrakkal

New-York szépe.

Operett.

Igazságszolgáltatás.

Előléptetés Rátólk Zsigmond kir. ítélőtáblai elnök Bíró Péter nagyváradi kir. ítélőtáblai hivatalszolgát a hivatalszolgák részére megállapított fizetési osztály első fokozatába léptette elő.

IRODALOM.

Hitelemzési vezérkönyv.

A ft. hitelemző és tek. tanító uraknak szíves tudomására hozom, hogy a kath. sajtó osztatlan elismerésével fozadott és ma már 800 példányban közkézen forgó: *„Hitelemzési vezérkönyv a népiskolák hitelemzői számára“* című 2 kötetes, egyházhatalósági jóváhagyással kísért munkám még kapható és pedig 2 külön, díszes kötetbe kötve nálam 14 kor. bolti ár helyett 8 kor. beküldése esetén bérmentes szállítással; fizetve pedig 5 kor. árba a Szent István-társulatnál Budapesten.

Somogy-Szent Lászlón, 1902. április hóban.

Gosztonyi Jenő,
plebános.

Magyar Remekírók. Magyar könyvnek régen volt már oly fényes sikere, mint a *Franklin-féle Magyar Remekíróknak*. Kedvező jelenség ez a magyar olvasóközönség nemzeti érzületére nézve ép úgy, mint írói lmi izlésére nézve. A mai kozmopolita gondolkodás mellett, az irodalmi izlés aberrációját közepette jóleső érzéssel tölti el minden magyar embert az a tudat, hogy a nemzeti klas zikusok nemcsak, hogy száműzve nincsenek a magyar ház-kből, hanem ezeknek szeretettel gondozott családtagjai, a kik táplálják és fen tartják a nemzeti érzést, a magyar gondolkodási, gyönyörködőtetnek és lelkesítenek, vigasztalnak és erőt adnak egy szebb jövőben való hithez. Megnyitják a szívet a poézis örökhatalmu varázslatával; oly nyelven szólanak, melyek dallama a magyar ember lelke mélyéig hat el; magasan lobogtatják a tudás fátylóját, hogy világosság legyen a magyar elmékben. Lapunk, mely örömmel karol fel minden érdemes ügyet, szívesen egyengeti útját a *Franklin-féle Magyar Remekíróknak* a magyar közönséghez. Tesszük ezt annál nagyobb örömmel, mert a *Franklin-féle Magyar Remekírók* első egyöntetű kiadása az összes magyar klasszikusokak s mint ilyen a szó leg-szorosabb értelmében nemzeti mű. Lapunk kiadótala után 3 koronás havi részletfizetés mellett rendelhetők meg a *Franklin-féle Magyar Remekírók*; e végből a jelen számunkban levő hirdetés rendelő lapja kivágandó és aláírva lapunk kiadóhivatalába küldendő.

TAVIRATOK.

Vilma királynő betegsége.

Amsterdam, ápr. 18. Az egész országban nagy a szomorúság a királynő betegsége miatt. Henrik herceg és az anyakirályné folyton ott van a betegnél. Az orvosi jelentésben foglalt adatokon kívül semmit sem lehet tudni a betegség természetéről. A beteg hőmérséklete tegnap 40 fok volt. Roosenstein tanár elutazását arra magyarázzák, hogy a legnagyobb veszélyen túl van a királynő. (M. T. I.)

Sztrájk a viennei szövőgyárban.

Grenoble, ápr. 18. A viennei szövőgyárakban április elseje óta 6000 munkás sztrájkol. A sztrájkoló munkások között nagy inség kezd mutatkozni. Kedden este zavargásokra került a dolog, a melynek katonaság vetett véget. Mindkét részen sebesülések történtek. A csendőrséget megerősítették. Most már helyreállt a nyugalom. (M. T. I.)

A belga forradalmi mozgalom.

Brüsszel, ápr. 18. Tegnap este két nagy népgyűlés volt, a melyen Van der Velde és más szocialista vezérek beszéltek. A város ismét visszanyerte szokott képét és teljesen nyugodt. (M. T. I.)

A pestis.

Konstantinápoly, ápr. 18. Kedden Alexandriában két pestiseset fordult elő. Az Alexandriából érkező utasok és áruk öt napos vesztégzárnak vannak alávetve. (M. T. I.)

KÖZGAZDASÁG.

Küzdelem a szőlő peronosporája ellen.

Hogy a szőlő peronospora betegsége ellen védekezni kell, ha csak nem akarja szőlőjét a feltétlen elpusztulás veszélyének kiténni, azt már minden szőlőgazda tudja, de azaz kevésbé van tisztában, hogy mikor, mivel és hogyan permetezzen. Ebben a három irányban még mindig sok hibát szoktak elkövetni, melyek mindegyike jelentékeny kárral jár a termelőre.

A bordói lé, mely nem egyéb mint rézgálic és mészkverék vizes oldata, ugyan a lebiztosabb szer a peronospora ellen, ha idejében és megfelelően erős összetétellel készíttik el, csak hogy annak elkészítése már nem oly könnyű, hogy uton-utfélen ne követnének ellene görömbö hibákat, főleg az oldat tökéletlen közömbösítése által, ami azután megbosszulja magát az elővigyázatlan birtokoson.

Mert a bordói lé helyes elkészítése távolról sem oly egyszerű dolog, mint azt a legtöbb szőlőgazda képzeletében a rézgálic összetörése, vagy forró vízben való feloldásai a méstől elkészítése, ennek kellő arányban való hozzákeverése a rézgálic és a víz előírás szerinti 1—2—3 százalékos oldatához éppen nem csekélyes, mert sem pontos mérleg, sem lakmuspapír ott kinn a szőlőben nem szokott kéznél lenni. Az adagolás »szemmértékre«, a közömbösítés »találomra« történik és a vége vagy anyappazarlás, vagy egy perzselő hatású folyadék. Nem is szólva arról, hogy a rézgálicot is országsszerű hamisítják, s így a legnagyobb pedantéria mellett is az így elkészített oldat a helyhelyezett reménynek nem felelhet meg.

Azért kell mindenütt, ahol a permetező folyadék elkészítését nem képzett szakember teljesíti, elsőbbséget adni már kész permetező keverékeknek, melyeket egyszerűen a vízbe kell keverni megfelelő arányban és kész az oldat. Ezek közt a legkitűnőbb anyag a dr. Aschenbrandt-féle bordói por, melyet három év előtt kezdtek hazánkban alkalmazni és melynek használata mindenütt, ahol csak kísérletet tettek vele, a legjobban bevált.

Erre az anyagra a figyelmet legelőször Lohart György, a magyar-óvári gazdasági akadémia tudós tanára hívta fel, aki több éven át végzett vele kísérleteket a legjobb eredménnyel.

A bordói porról szóló jelentésében a következőképpen sorolja fel a tanár ur annak előnyeit:

»A dr. Aschenbrandt-féle por előnye a bordói lével (rézgálic és mészkverék) szemben a következő:

1. Az oldatot elkészíteni igen könnyen s nagyon rövid idő alatt lehet.

2. Az oldat erősen alkalikus hatású s véle a lomb gyenge leveleit még ügyetlen munkás sem képes leperzseltetni.

3. Az oldat kitűnően tapad s olyan esők, a melyek a rézgálic és mészkverékkel okvetlenül lemosnák, nem képesek a zöld részekről lemosni.

4. Ha az oldat nem lesz a permetezésnél elhasználva, a megmaradt mennyiséget egy bedugaszolható hordóban huzamos ideig eltarthatjuk a nélkül, hogy az állás ártana az oldatnak.

Amellett a bordói por használata olcsóbb is mint a házilag elkészített bordói lé.

A bordói por ugyanis sokkal tökéletesebben tapad, mint a legpontosabban elkészített rézgálic és mészkverék s így kevesebb kell belőle. A jobb tapadás pedig onnan ered; hogy a bordói porhoz cukor is van keverve, mely a tapadást lényegesen fokozza.

Míg ugyanis a bordói léhez az első permetezésnél 1, a másodiknál 2, a harmadiknál 3 kg. rézgálicot és ugyanannyi meszt kell venni, addig a bordói porból az első permetezéshez 1, a másodikhoz és harmadikhoz 2 legfeljebb 2 és fél százalék minden körülmények közt elegendő. Az oldat elkészítése pedig — szemben, a rézgálic és mészkverékkel néhány perc alatt történhetik meg, s így munkában is nagy a megtakarítás.

Amellett a bordói por oldat annak tisztaságánál fogva a permetező gép díóját és szelepeit nem dugaszolja el s így ki van zárva a bordói por használatánál annak lehetősége is, hogy a gép tisztítása miatt a legbecesebb idő elpocsékolassék, már pedig erre a bordói lénél napokint van eset.

Végül az oldat elkészítését akármilyen gyakorlatlan hárszamosra lehet bízni, legfeljebb anyagot pazarol, ha nem ismeri pontosan a vizen kétféle tartalmát, de kárt a szőlőben semmi esetre sem tehet. Pedig tudjuk, hogy gyakran csak azért halasztatott a permetezés egyik hétről a másikra, mert a gazda maga képtelen volt magának időt szakítani, hogy ezen munkánál, mely a legnagyobb precizitást igényeli, jelen lehessen; ezalatt pedig a peronospora rohamosan lepte el a szőlőt.

Ezek azok az előnyök, melyek a bordói por elterjedésének útját egyengették és amelyeknek köszönhető, hogy ezen por használata évről-évre terjed. Ma már a legtöbb uradalom bordói porral permetez, mert több mázsa rézgálic feloldásával járó nagy munka és a rizikó, mely a helytelenül készített permetező oldat nyomában jár, elidegenítette őket a közönséges bordói lé alkalmazásától.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, mely a bordói port, ezt a kitűnő anyagot gyártatja és forgalomba hozza, bárkinék, aki iránta érdeklődik, díjmentesen küld el egy részletes ismertető füzetet. Kíváncsok, hogy ugy közép-birtokosaink, kiknek intelligens szőlészeti intéző tartása nincs módjukban, mint kisbirtokosaink, kik maguk készítik el a permetező folyadékot, minél számosabban térnének át a bordói por általános használatára.

Közlés János és Társa

Vándor jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határozatok.

Budapest, április 18.

Buza októberre	8 01
Buza áprilisra	8 93
Tengeri	5 16
Rozs okt	6 53
Zab ápr.	6 36
Káposzta, repce, aug.	

Hivatások árnyalatai

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. április 18-án

Magyar aranyjárdék 4%	119.85
Magyar koronajárdék	97.50
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	120 —
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.60
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	120 —
Magyar földterhermentelési kötvény 4%	97.45
Italmérési jog megváltási kötvény	100.80
Horvát-szláv földterhermentelési kötvény	96.50
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	202 —
Tiszszabályozás és szeredi sorsjegyek kölcsön	168.25
Osztrák járadék papírban	101.40
Osztrák járadék ezüstben	101.25
Osztrák járadék aranyban	121 —
Osztrák korona járadék	99.40
Osztrák államsorsjegyek	168 —
Osztrák magyar bank részvény	16 —
Magyar hitelbank részvény	690 —
Osztrák hitelintézet részvény	675 —
Párisi vists	95.52
20 frankos arany (Napoleon's)	19.08
Németbirodalmi márká	117.85
London vista	240.50
20 márkás arany	28.45

A szerkesztést felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

NYILTTÉR.

A szőlő peronosporája ellen való védekezéshez legjobb anyag a

Dr. ASCHENBRANDT-féle

BORDÓI-POR.

Leszállított ára Budapesten:

50 kilogrammos zsákokban a kilogramm 60 fillér, 10 és 5 kilogrammos zsákokban a kgr. 64 fillér.

Használata olcsóbb, biztosabb, a levélhez jobban tapad, mint a rézgálic, a permetezőt sohasem dugítja.

A magyar-óvári magy. kir. gazdasági akadémia növényélettani állomása kísérletének fényes eredménye, számos magyar gazda bizonyítványa bárkinék díjtalanul megküldetik.

A bordói-por ezenkívül kitűnő eredménnyel használható a burgonyavész ellen, gyümölcsfák permetezésére, gabonacsávázásra és baromfiótlak fertőtlenítésére.

Megrendeléseket elfogad a

„Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

Megrendeléseket elfogadnak a vidéki megbízottak is.

A por kapható: Andrányi Károly és fiainál Nagyvárad, Kiss Károlynál Nagyvárad, Pontelli Emilnél 145. B.-Püspöki.

Darvassy Károly

czipész,

Nagyvárad, N.-Teleky-utca 422. sz.

(Weisz Károly-féle ház).

Van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmét felhívni a mai kor minden igényeit kielégítő **uri és női**

czipész-üzletemre,

hol minden e szakmába vágó munkák a legteljesebb mértékben és mindenkor a m. t. közönséget teljesen kielégítőleg készíttetnek.

Mindennemű hibás lábakra a legkényelmesebb czipők állítanak elő.

Megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Vidéki megrendeléseknél egy pár viselt kényelmes czipő felküldése elegendő.

100

Tisztelettel

Darvassy Károly,
czipész.

CARBOLINEUM

Avenárius szabadalma.

25 év óta jónak bizonyult fakonserváló szer.

Utánzatoktól óvakodjanak.

Carbolineum gyár:

B. Avenarius Amstetten N.-Ö.

Iroda: Bécs, III. l. Hauptstrasse 18.

Kapható: Andrányi Károly és fiainál Nagyváradon.

Flegman Armin **divatterme,** **N.-Várad, Bémer-tér.**

Állandó raktár

legjobb gyártmányu pamut és czérnavásznakban.

1 vég finom vászon	— — —	8.50
1 vég kitűnő Chiffon	— — —	5.80
1 6 személyes teríték	— — —	1.80
1 vég prima Canavász	— — —	5.80

Női fehérneműek

legegyszerűbbtől a legdiszesebbig

1 kitűnő női ing	— — —	98 kr.
1 szép női nadrág	— — —	75 kr.
1 fehér diszes szoknya	— — —	2.20 kr.

Menyasszonyi kelengye

minden kivételben

500 forinttól 3000 forintig.

Paplanok és függönyök

minden árban és minőségben, ugyisintén mérték után 24 óra alatt.

Férfi fehérneműek

mérték után.

1 kész nagyon jó ing	— — —	1.30
1 kész legjobb ing	— — —	2.10
Batist, Zephir és Tourista ingek legolcsóbban.		

Legnagyobb raktár

kész női és leányfelöltőkben.

1 Kabát	— — — — —	4.40 kr.
1 Gallér	— — — — —	1.75 kr.
1 Paletot	— — — — —	10.— frt.

Óriási választék

SELYEM BLOUSOKBAN

1 Selyem Blouse	— — —	6.65
-----------------	-------	------

Gyári raktár

N A P E R N Y Ő K B E N.

1 selyem napernyő	— — —	1.65
-------------------	-------	------

Legujabb csipkegallérok.

1 Csipkegallér	— — —	98 kr.
----------------	-------	--------

Különlegességek ruhadiszekben

mindennemű csipkék, selyemszallagok, bársonyszallagok, gombok, gyöngy és paszománydiszek, zsinórdiszek, szabókellékek legjobb minőségben és szolid olcsó árban.

Ruhaszövetek,

Tenniskelmék, fekete és krém szövetekben, francia mosószövetek és Batistokban kizárólagosan csak a legjobb minőségűek és kimondott újdonságok.

Finom angol szövet

1 ruha 6.50

Közönségesebb szövet

1 ruha 2.25

Fekete ruhakelmék

kezesség mellett.

1 ruhára — — — 4 frt.

Fekete selymek

óriási választékban.

1 ruha — — — 10.50

Blous selymek

gyöngyörű mintázattal.

1 blousra — — — 1.95

Szines ruhaselymek

Pongé, Chincis, Lyberti és más minőségekben folytonos újdonságok.

1 ruhára — — — 15 frt.

Lapunk kiadóhivatala útján megrendelhető csekély havi részletfizetés mellett.

Franklin Társulat kiadása

MAGYAR REMEKIRÓK

A magyar irodalom főbb művei.

Csak a Franklin-féle **MAGYAR REMEKIRÓK** gyűjteményében található a magyar klasszikusok összességét, mivel Arany János, Arany László, Bajza József, Czuczor Gergely, Garai János, Kemény Zsigmond, Szigligeti Ede, Tompa Mihály, Vörösmarty Mihály, Vajda János műveinek kiadási joga a Franklin Társulat kizárólagos tulajdonát képezi és azokat más kiadó ki nem nyomathatja.

Minden remekíró munkáit egy kiváló magyar író látja el bevezető méltatással és életrajzzal.

KEDVEZMÉNY

A MAGYAR REMEKIRÓK MEGRENDELŐINEK.

Shakespeare, Petőfi, Arany, Vörösmarty stb. fordításában s mint ilyen, méltó kiegészítője a Magyar Remekírók-nak

Shakspeare összes színműveinek új 6 kötetes kiadását, melynek bolti ára, a Magyar Remekírók-éval azonos díszes kötésben, 30 korona, a Magyar Remekírók megrendelői 20 koronáért kapják. Ez az egyedüli teljes magyar fordításában s mint ilyen,

A Magyar Remekírók első 5 kötete (I. sor.) már megjelent; félévenként jelenik meg egy-egy ötkötetes sorozat.

A Magyar Remekírók 3 koronás (Shakspeare színművel együtt 4 koronás) havi részletfizetés mellett rendelhető meg a Rendelő-lap útján, mely kivágandó és megfelelően kitöltve beküldendő a „TISZÁNTUL” kiadóhivatalához.

Ezekon kívül benn lesznek a **MAGYAR REMEKIRÓK** könyvtárában: Balassa Bálint, Berzsenyi Dániel, Csiky Gergely, Csokonai Vitéz Mihály, Deák Ferencz, Eötvös József br., Fazekas Mihály, Gyöngyössi István, Gvadányi József, Kármán József, Kazinczy F., Kisfaludy Károly, Kisfaludy Sándor, Kölcsey Ferencz, Kossuth Lajos, Madách Imre, Mikes Kelemen, Pázmány Péter, Petőfi Sándor, Reviczky Gyula, Széchenyi István gr., Teleki László gr., Zrinyi Miklós, Népballadák, Kuruczoktészlet.

RENDELŐ-LAP.

A „TISZÁNTUL” kiadóhivatala útján ezennel megrendelem a Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytárs.tól Budapest, VIII., Üllői-ut 18.

- A «Magyar Remekírók» 55 kötetben 220 kor.-ért, fizetendő sorozatonként 20 korona utánvétellel.
- A «Magyar Remekírók» és Shakspeare műveit 240 koronáért, fizetendő sorozatonként 20 korona utánvétellel.
- A «Magyar Remekírók» és Shakspeare műveit 240 koronáért, fizetendő 4 koronás havi részletekben.
- A «Magyar Remekírók» Shakspeare nélkül 220 koronáért, fizetendő 3 koronás havi részletekben.

A gyűjtemény első sorozata megjelent, félévenként jelenik meg egy-egy 5 kötetes sorozat.

A részletek az első szállítástól kezdődőleg minden hó 1-én Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság pénztáránál Budapestén fizetendők mindaddig, míg a mű teljes vételára kiegyenlítetté nem válik. A részletek be nem tartása esetén a folytatódó kötetek a részletek pótlásáig visszatartatnak; a lejárat s le nem fizetett részletek a Társaságnak jogában áll, a portóköltség hozzászámítása mellett, postai megbízással beszedni. A részletek elmulasztása esetében a részletfizetési kedvezmény megszűnik és az egész mű vételára esedékessé válik. A vételár első részlete az első szállításkor utánvéttel.

Lakás és kelet:

Név és állás:

Olvasható aláírást kérünk.